

ΖΩΓΡΑΦΙΕΣ

Στὸ γεασίδι

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΥΠΟ ΣΤΕΦ. Λ. ΦΝΗ

Ο ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗΣ ΤΟΥ ΠΑΛΑΤΙΟΥ

Βρισκόμαστε στήν βυζαντινά χρόνια, μέσα στήν περίφημη Αντούπολη Σχολή, δυον επιστολάς την ἀρχοντόπολα και λίγοι υπότροφοι της Λύκαικης χορηγίας. Το κωδικόν της Σχολῆς είναι μανιταρία μάλιστα. Τά πατιά συστάθηκαν στήν εὐρύσωρη αιλλή, παιζουν κάτιού τών τά ιστορικά δέντρα, γύρω μάτι τά συντριβάνια, τρέζουν, συνηγούνταν.

Είναι βλαστάρια πατριάρχιον, σπαθαρίον, δομέστικων, πτλούχων τού Παλατίου, μέση συγνόμαλα γεραλάκια, νικηφόρα μέτη φροντίδας της ἀρχοντιστικής μητρός, ἀλλά μέτη στολές πού ἔχουν τά παλατινά χρώματα και τό μαρτρο δικέφαλο κεντημένο στό στηθόδος. Τοιμηρά, περίφανα για τήν καταγωγή τους, μέτη τό ευγενικό αίμα νά βρήξε μέσα στίς παιδικές τους φλέβες, είντε σάν τόσα ἀπότομα πού φτερουγοίν γεμάτα ζωή και τρέλλα. Και μόνο ένα παιδάκι, μέτη φτωχή κά, μά κιδαρά ρουχαλάκια, χωρίς στολίδια μάτι ταπεινή βεβία φαμίλια, χλόμο παΐδικι, λιγνοκάμιτο, στέκει παράμερα, ἀκοντισμένο σ' έναν παΐδιο κέδρο, και κοιτάζει μέτη τά μεγάλα μάτια ἐκστατικά. Έχει τό ζετεύσωνται μά πολυθόρουμη παρέα, ἀπό ἀρχοντόπολα, στην χωρό γύρω του κρατούμενα ἀπό τέχνα, κ' ὑπέρρο ταπατούν μ' ἀρχέσιον νά τώνε ζαλίζουν μ' ἐρωτήσεις, στίς διορίες μάλις προπράταινεν ν' ἀπαντήσῃ μέτη ταπεινωσην και ἀφένεια :

«Πῶς σε λένε ;» «-Πόθεν είσαι ;» «-Τι είν' ο κύριος σου ;»

«Γιάννη μέλενε... Γιάννη... Άπο τήν Πλαυρία ἀπό τό Δυρράχιον... Δὲν ἔχω κύρην... Είμαι ὄφρανόν...»

Ένα κακομαθμένο ἀρχοντόπολο τοῦρρος ἀπότομα μά ἔρωτηση :

—Κάτι άχαμνον σέ βλέπω, Γιάννη. Τί έτρωγες στό χωρό σου ;

«Ο Γιάννης μέτη τήν ίδια πάντα ἀγαθωσύνη, λέει :

—Κουκία και ζέλια.

—Τί είνε τά ζέλια ;

—Χόρτα... ἀγριόχορτα... Τά μάζευε ή μάνα μου.

—Κουκία και ζέλια... Χά ! Χά ! δυναμωτικόν φαγίν ! Γι' αυτό είσαι πάχης σάν τάρος.

Γέλασαν και τή άλλα ἀρχοντόπολα, κ' ἔτσι ἀπό τότε ο Γιάννης δ' Ἰλλυρίος, τή ὄφρανό παιδί, πού ή ενέπλαγην τού Δεσπότη Δυρράχιου τό είχε μπάσει ὑπότροφο στήν Αντοχατορική Σχολή του Βυζαντίου, πήρε ἀπό τους συμμαθητές του τό παρατουόκι Κουκούζέλης, πού τούρρειν σέ δῆλη τού τή ζωή και πού τό δόξασε.

Λιγόλογο παιδάκι, ταπεινό, ήσυχο, ο Γιαννάκης δ' Κουκούζέλης στόμα είλε και μιλιά δήν είλε. «Η φυγούντα του ήταν παραδομένη στό διάτροφο. Στόν δρόμο και στόν ἐσπερινό ήτανε πρόστος στήν ἐκκλησία τής Σχολῆς, πλάι στό φαταδικό στασίδι, νά κρατή τό ίσο μέτη φροντίστα του πού ἀνέβαινε μελωδική σά νέουν ἀδηνιού : «λιλι... λιλι... λερέμι...»

τερερέμ... τερερέμ...» ἐνώ τά μάτια τον στηλιωμένα στό θύλο, ἐλεγε και παρακολουθούσαν τά φτερουγάματα τών μαριών ἀγγέλων. Μιά μέρα πού τροτάζε ή ἐκκλησία, ἐτηνε νάρθη στή λειτουργία και ο περιφρυμός Πλουσιαδινός, ο μέγας μαίστρος τής Ἀγρά Σοφᾶς, ὁ Πιωτοφάτης. «Η φωνή τού Γιαννάκη, πού σπειάζε δέλες τίς άλλες μέτη τά πλούσια τούλια της τούλανε ζεχοφορία ἐντύπωση. «Ολο και ζύγωνε τό γαλατιδικό δ' Πλουσιαδινός νά ζετροπώσῃ τό στοματά πού ἀδηνίζε τό ίσο τού χερούβικον ::λιλι... τερερέμ, ρέμ, ρέμ.., τερερέμ...»

Σαν ἀπόλιτες ή λειτουργία, ο Πλουσιαδινός πλήρει παραμέρει τό συγνάδελφο τον φάλη και τον ζητάει πληροφορίες για τό μικρό ι σορό τή η του πού τούλης κανει τόση ἐντύπωση...»

«Α, είναι ἔνα ὄφρανό παιδάκι, Πληροφόρουλον... Κουκούζέλης, θαρρώ, τόν λέγοντα... Έται δό, Κουκούζέλη!...»

Ο Γιαννάκης, πού ἀγονγει πάν στό παρατούντα, ἐπλησσεις τού ή μέγας Μαίστρος τής Ἀγρά Σοφᾶς τού ζάδεψε τό κεφαλάρι...» Η ἐξαλπά ήταν ἀδειανή τά. Ο καντηλανάθης διατάζτηκε νά κλείσῃ τή θύρα. «Άπο τό δεξιό φεγγήτη τού θύλου, μέτη γαλάζια τάσμα φύταινε μά λογούδι ἀνοιξιάτικο φόντος κ' ἔλοντε τό σγηνό κεφάλη τον παιδιού πού δέστεκε μέτη τά ρεράκια δεμένα, κοιτάζοντας οιωσηπόλη τού διό μονωτίσιον. Ο Πλουσιαδινός ξεσυνεψει το τοπήσε :

— Τι δίνασαι νά μον φάλης ν' ἀκούσω κ' ἔγω ; Δύνασαι ἔνα χερουβίκον : ἔνα παπανοάριον ;

Ο Γιαννάκης χαμογέλασε ἀθήμη δέλες «ναι» μέτη κεφάλη του.

—Νά που δύστονται τό ίσο... Πάθον-γά διιι... παλανορχούσε ο Πιωτοφάτης τής Ἀγρά Σοφᾶς.

Μέ τά ρεράκια πάντα δεμένα, μέ τά μάτια γραμμένα ψηλά στήν Είζονα τού Παντοκράτορα, δι Πιανάκης δ' Κουκούζέλης ἀργίνεις τόν υπέροχο θρησκευτικό ίμνο, πού είνε μά πρόσωληση σε δήλη τή Δημοτικήν πόρος ο δέσιν ον τον τού Κυρ ου σ. «Πάσα πνοή αινεσάτο τόν Κύριον. Λινείτε αυτόν πάντες οι ἀγγελοι αιντον...»

Καὶ η φωνή του τούρρειν νευροτό πονο ζεπαδάνει κατακύρωντα λυτοφωμένο ἀπό τό σκοτάδι τής γῆς, γαρούμενη, γιορταστή ή φρονή του ἀνέβαινε αίραστη, ἔντονη, μέ σλα τής φαλιτζής τά παγκόλιματα, τής μελιώδης τά σολίδια, χτυπούσε τό θύλο, σφραγίζεται γύρω στούς τούλιας στά εικονίσματα, στούς Αγίους, πού τά πρόσωπά τους, ἀφήνοντας τή σοβαρότητα, λέει και είχανε πάρει καινούρια οιδανική ἀγαλλίαση και χαμογελούσαν και τούτελναν ἀράτες ειλογίες.

...Λινείτε αυτόν εν τυμπάνῳ και ζορθ, αινείτε αυτόν εν κορδαί και ὄργανο...»

Και ο Γιαννάκης είλε λύσε πάτα ρεράκια του και τά κουνούπεια σιδηρά, μέ ἀνοιχτές κειρονούμεις, κατά τό μέλος.. Και δια τό μέλος ἐτελείωσε, ο Μέγας Μαίστρος, ο Πλουσιαδινός, συγκινημένος, ἀρπάζει τό μικρό φάλη

